

Отже, головними проблемами у розвитку інклюзивної освіти в Україні, окрім низького рівня фінансування, є відсутність на законодавчій базі чітко сформованих вимог, для ефективного навчання людей з обмеженими можливостями.

Для вдосконалення системи інклюзивної освіти в країні необхідно залучувати кошти в першу чергу від держави, та заохочення інвестицій від приватних осіб, і чітке регулювання законодавчої бази та контроль, щодо дотримання цих вимог навчальними закладами.

Перелік посилань:

1. *Запит щодо кількості інвалідів в Україні [Електронний ресурс] : [Веб-сайт] – Електронні дані. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». – Режим доступу : dostup.pravda.com.ua.*
2. *Конвенція про права осіб з інвалідністю [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: Верховна Рада України 1994-2017. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.*
3. *Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : ЄБА, 1999-2017 Всеукраїнський фонд «Крок за Кроком». – Режим доступу : <http://www.ussf.kiev.ua>.*

JEAN-JACQUES ROUSSEAU: PHILOSOPHY SHAPES EDUCATION SYSTEM

*T. Paslavskiy, Director of International Relations
Providence Group, Toronto (Canada)*

Introduction

Jean-Jacques Rousseau – a renowned philosopher, who in addition was also a celebrated composer of music creating several operas, but most notably he is recognized in the contemporary world for influencing and contributing to educational systems in many countries. The issue which will be discussed in this paper is still relevant to the world's educational system. The intent of this work is to observe, evaluate and analyze the teaching/learning process in Jean-Jacques Rousseau's philosophy. His philosophy will be examined and some reflections will be exposed. Rousseau and his published works triggered controversy among educators, philosophers, theologians, writers and musicians for nearly 300 years, finding numerous supportive followers and as well as critical opponents. Therefore, this work contains its own unique angle and individual perspective that will be revealed in the following pages.

Jean-Jacques Rousseau, was one of the finest and delicate individuals of the last millennium that challenged many with his writings, in particular *Emile, or On Education* and *Contract Social, or Principles of Political Right*. In fact both of these books brought to Rousseau a broad popularity of the mysterious philosopher and elevated him to a position of educational reformer. During the French revolution, Rousseau's former work inspired the national education system which was introduced in France.¹ Needless to say, all philosophers possess a notion of enigma. Although, *Emile* has been treated as a pedagogical manual and *Contract Social* as a political handbook in the narrowest sense of the words, whereas in fact both are philosophical works.² One more philosopher, so what? Yet there are some magnificent and brilliant thoughts that came to us through these works of Rousseau, which still impact free thinkers and educational methods. After carefully examining his philosophy one comes to conclusion, how it shaped his approach to education and how critical is to develop a proper philosophical view to everyone today who is involved in education.

Philosophy

What are the factors that formed and developed Rousseau's philosophy? Obviously, personal experience is the key catalyst to his view. Therefore, it is significant to review Rousseau's autobiography in order to understand his philosophy. Born in Geneva in 1712 in a well-off family, the son of watchmaker, his mother died nine days later after his birthday. Living with his father who was a strict parent, did not bring a lot of enjoyment. Jean-Jacques's aunt was helping his father to raise him. She was kind, but refused to let him play in the street with the other children. A sequence of tragedies came into the life of the young truth-seeker, and he was shuttled through several homes.³ He never felt that he had a safe home, which was so necessary for that period of development. After 1728, Rousseau was searching for security and stability. However, all his attempts seemed to fail and brought him nothing, but discouragement and disappointment. Finally he found a fortune while having a close, and later on sexually intimate, relationship with an older women, who was about 14 years older, and who took care of him from 1728 to 1741.⁴

¹ Jean Bloch, *Rousseauism and Education in Eighteenth-century France*, Oxford, Voltaire Foundation, 1995.

² Madeleine B. Ellis, *Rousseau's Socratic Aemilian Myths* (Columbus: Ohio Unieversity Press, 1977), 389.

³ William Crain, *Theories of Development: Concepts and Applications* (New Jersey: Prentice Hall, 1980), 8.

⁴ Robert R. Rusk, *Doctrines of the Great Educators* (Norfolk, England: The Macmillian Press, 1979), 100-101.

In 1745 he started to live in a civil union with Marie-Thérèse Levasseur. She was the only legal heir to Rousseau's manuscripts and all royalties after his death in 1778. His wife gave birth to five children, but Rousseau placed them all in a state foundling home.⁵ In 1749 he began his writing career. In these middle years of his life the philosophical idealism and liberalism on the other edge began to come up on surface.

Rousseau re-introduced to the world Socrates' natural philosophy with a fresh essence. All his philosophy based on the understanding that people came into the world as good creatures. However, society is evil, and therefore children need to be protected from corrupted society. Being a naturalist he stressed the role of feelings in the act of knowledge. For man in order to understand nature, it is necessary to be emotionally involved in it. Rousseau had an idealistic-romanistic rule: «all things are good in a state of nature».⁶ Nature is of the highest value and appreciation to his structural ideology. Therefore, one can suggest that Rousseau viewed himself and the teacher as guardian, who is called to protect good children from the evil influence of society. Only Emile can imply such a characterization for him. Nevertheless, the real and the true theme of the treatise can be identified in his own words: «It is a question of a new system of education whose plan I submit to the inspection of sages, and not a method for fathers and mothers, which never even entered my mind. If sometimes, in common enough imagery, I seem to address them, it is to make myself better understood...»⁷ This book gave the world a completely different approach to education system. The only education a man can seek is his own. That is the main lesson in Emile.⁸

View of the Teacher

In Rousseau's understanding the teacher is facilitator that is not directly involved in a teaching process. The teacher is the one who prepares the student for education. However, the teacher can be viewed as environmental force which helps to create appropriate conditions for learning. The responsibility of the teacher is to guard the student from the influence of corrupt society. Also, the teacher must possess the ability to recognize various stages of child development and provide tasks accordingly. Developing a suitable curriculum by the teacher becomes a challenge, as it requires great effort and proficiency to create good lessons in natural environment in order for the student to learn efficiently from natural observation.

The teacher needs to have some reservation when correcting the learner, not too often, but rather the learner should correct him/herself. The teacher should give nature time to work and mold the student.

The Learner

The learner essentially is good and has all the potential to remain good or even become better. The response of a student to a teacher should be based on his/her own observation. Great attention should be paid to physical condition of a student. «A feeble body makes a feeble mind. All wickedness comes from weakness.»⁹

One aspect of positive education of a child is a constant training of the senses, which is experience. Therefore, a learner's first teacher is their feet, hands, eyes, ears, etc.. Activities and first-hand experience is the best teacher for pupils. The ability to reason on its own is the key point in a learner's response to a task. This is the way that nature provides a relationship with a student. In fact this is the most proper way to find the solution to any task. Ultimately, the student is learning through experiencing the consequences. Nature is the best teacher.¹⁰

Subject Matter

According to Rousseau there are five stages of development: infancy, childhood, boyhood, adolescence, and youth. The first book or text can be introduced during the boyhood. In the period of adolescence awareness of sex and its subject need to be addressed. Rousseau wants to keep a child away from books until adolescence period. In doing so he thought that this can provide resistance to the evil forces in society.¹¹

Teaching/learning Process

Entrust a child to a natural environment and be sure that a proper education will take place. Although, Rousseau saw five stages of development, sensation is the basis for our knowledge. Taste guides the course of human life.¹²

⁵ William Crain, 9.

⁶ Keneth O. Gangel and Warren S. Benson, *Christian Education: Its History and Philosophy* (Chicago: Moody Press, 1983), 193.

⁷ Madeleine Ellis, 389-390.

⁸ Ibid., 392.

⁹ Rusk, 119.

¹⁰ Ibid., 121.

¹¹ Gangel and Benson, 195.

¹² Ellis, 399.

Conclusion

This paper discussed in a few words the philosophy of Rousseau. His theory of the teaching/learning process has been briefly examined and analyzed. His philosophy surely impacted the educational system and the world of free thinkers. Educational administrators and individual educators who are thinking of implementing any reforms, must closely study the relation between the philosophy and its impact on education and in particular on teaching/learning methods.

НООСФЕРНА ОСВІТА – БІОАДЕКВАТНА МЕТОДИКА В ОСВІТІ ТА ВИХОВАННІ

М.Ф. Плотнікова, канд. екон. наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Ноосфера – це етап розвитку біосфери, на якому людина, свідомо використовуючи свої знання, буде підтримувати існування біосфери та сприяти її розвитку. Як будь-яка система, вчення про Ноосферу формувалася спочатку фрагментарно (що відображено в працях В. Вернадського, М. Руденка, Е. Мулдашева, Н. Маслової та ін.). В.І. Вернадський систематизував та доповнив її вже як цілісну структуру. Ноосфера – це етап розвитку біосфери, на якому людина, свідомо використовуючи свої знання, буде підтримувати існування біосфери та сприяти її розвитку. Ноосферна освіта – це освіта, яка вивчає процеси в просторі як взаємопов'язані, і з врахуванням свідомої творчої і позитивної поведінки людини, як невід'ємної складової Простору (Світу). Ноосферна освіта передбачає, що весь Простір та все, що в ньому знаходиться, є живим. Всі складові Простору є рівними в правах у Творця. Тому взаємовідносини «дитина – дорослий», «учень – вчитель» повинні формуватися на почуттях рівності, що є присутніми на підсвідомому рівні. Якщо виходити з того, що учень просто ще не має певної інформації, яку йому надає вчитель, тоді, сформовані на почутті рівності відносини, будуть створювати додаткове відчуття довіри, інформація сприйматиметься з відкритим серцем й відкритою душею. Це відіграє вирішальну роль у сприйнятті такої інформації. Кількість засвоєної інформації є незрівнянно вищою, ніж в ситуації, коли «учень не знає нічого, а вчитель – знає все». В останньому випадку учень (дитина) підсвідомо протидіє такому неусвідомленому його приниженню за рахунок нерівності з вчителем.

За нашим тлумаченням, ноосферна освіта – це біоадекватна методика, яка дозволяє підвищити обсяг інформації, що сприймається вдвічі краще за рахунок гармонізації діяльності двох куль головного мозку та зменшення навантаження на організм людини. Ноосферна освіта (біоадекватна методика) є в інтересів науковців та поширена практиці діяльності Харківської школи педагогіки, де нею проводиться навчання у 18 школах міста (викладання за цією методикою схвалене рішенням Міністерства освіти та науки України). Пошук сучасних освітніх технологій щодо активізації ролі Людини в суспільстві та всебічного її становлення активізує потенціал біоадекватних методик в освіті та вихованні – ноосферної освіти, що позитивно зарекомендувала себе на рівні середніх та вищих навчальних закладів і може бути використана з метою ресоціалізації та адаптації молоді, що знаходиться в конфлікті з законом з метою запобігання рецидивам.

В ноосферній освіті знайшли відображення новітні відкриття науки про людину: в філософії – Теорія Генетичної Єдності Світу, Періодична Система Загальних Законів Світу, в нейропсихології відкриті та описані «контури головного мозку», в генетиці відкритий та описаний хвильовий генетичний код людини, в фізиці відкрита й обґрунтована структурна морфогенетичність полів й голографічність світу, в медицині (нейрофізіологія) відкрита голографічність мозку, в лінгвістиці відкриті основи лінгвістичної генетики (зв'язок між генетикою утворення білкових систем організму та генетикою мовнорозумової діяльності). Цілі ноосферної освіти: здоров'єзбереження та здоров'єрозвиток особистості в процесі навчання, ефективне засвоєння інформації та вміння застосовувати її в житті, формування екологічного світогляду. Проведення уроків по РЕАЛ – методиці, коли навчальна інформація сприймається легко, так як включається природний механізм, оптимальний для засвоєння нових знань «зона комфортного мислення». Реалізація цілей відбувається через механізм психолого-педагогічний метод відслідковування емоцій та проблем. Результатом впровадження методики є розвиток творчості, креативного мислення та інноваційності індивідів. Відбувається гармонізація особистості, фізіологічне зміцнення її здоров'я, скорочується час засвоєння навчального матеріалу. Створюються умови щодо розвитку творчості та індивідуальності кожної особистості, підвищується результативність праці, освіти та вихованні на 50-75 %. Незвичний характер занять підвищує мотивацію до навчальної та освітньої діяльності.